

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטפנסט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לטובת נשמת

הרה"ק רבי ישכר דב בער ב"ר יצחק מראדושיץ זצ"ל
הגאון רבי ירוחם ב"ר אברהם ליפוביץ זצ"ל

משנה ד'

רבינו עובדיה מברטנורא

אין תורמין זיתים על השמן - מי שיש לו שמן שחייב להפריש ממנו תרומה, וזיתים שחייב להפריש מהן תרומה, אינו יכול לתרום מן הזיתים כפי השיעור שיש לו לתרום על הזיתים ועל השמן, ולפטור השמן בתרומת הזיתים, דכתיב (במדבר יח) "כדגן מן הגורן", מן הגמור על הגמור, ולא ממדה שאינו גמור על הגמור.

ואם תרם בית שמאי אומרים תרומת עצמן יש בהן - כלומר אין כאן תרומה אלא על הזיתים בלבד אבל לא על השמן.

ובית הלל אומרים אינה תרומה - הואיל ונתכוון לתרום גם על השמן, אין כאן תרומה לא על הזיתים ולא על השמן, והרי הוא כאילו לא תרם כלל.

אין תורמין זיתים על השמן מי שיש לו זיתים ושמן, שחייב להפריש מהם תרומה, אסור לו להפריש מן הזיתים את התרומה שהוא חייב לתרום על השמן, ולא ענבים על היין וכן אסור להפריש מענבים שהם טבל את התרומה שהוא חייב לתרום על היין, לפי שכתוב: "ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגורן" (במדבר יח, כז), ומכאן למדים שאין תורמים אלא מדבר שנגמרה מלאכתו על דבר שנגמרה מלאכתו, ולא מדבר שלא נגמרה מלאכתו על דבר שנגמרה מלאכתו. ולפי הירושלמי הטעם הוא: מפני שהוא גורם טורח לכהן שיצטרך לכתוש את הזיתים ולעשות מהם שמן, או לדרוך את הענבים ולעשות מהם יין, ויש מבארים שהטעם הוא לפי שהוא עלול לגזול את הכהן ולתת לו לפי שיעור הזיתים ולא לפי שיעור השמן. ואם תרמו היינו שהפריש מן הזיתים כשיעור התרומה שהוא חייב לתרום גם על הזיתים וגם על השמן, או שהפריש מן הענבים כשיעור התרומה שהוא חייב על הענבים ועל היין - בית שמאי אומרים: תרומת עצמן בזהם התרומה שהוא חייב להפריש מן הזיתים עצמם או מן הענבים עצמם נחשבת כתרומה לגבי הזיתים או הענבים, אבל מה שהפריש כתרומה על השמן או על היין אינה תרומה. נמצא שהזיתים או הענבים שהפריש דינם כדיון 'מדומע' היינו כתרומת של תרומה בחולין, שאם יש מאה חלקים חולין כנגד אחד תרומה, הרי היא בטלה, ואם לאו, תימכר כל התערובת לכהנים, במחיר של תרומה, חוץ מחלק התרומה שצריך לתת לכהן בחינם ועליו הכהן לא משלם ובית הלל אומרים: אין תרומתן תרומה הואיל והתכוון לתרום גם על השמן או גם על היין, אין כאן תרומה כלל, לא על הזיתים ולא על השמן, וכן לא על הענבים ולא על היין, והרי כאילו לא תרם כלל. והרמב"ם מבאר שהטעם הוא: גזירה שמא יטריח הכהן לדרוך ולכתוש, כלומר שמפני טורח הכהן החמירו, שאפילו בדיעבד אין תרומתו תרומה, גזירה שמא יבואו לעשות כן מלכתחילה, שכן מצוי הוא שרוצים לתרום מן הזיתים על השמן או מן הענבים על היין.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאנגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ה'

רבינו עובדיה מברטנורא

אין תורמין מן הלקט ומן השכחה ומן הפאה עני שנטל לקט שכחה ופאה, אסור לו לתרום מהם על תבואה של טבל שיש לו, לפי שלקט שכחה ופאה פטורים מן התרומה ומן המעשר, ואין תורמים מן הפטור על החייב, והרב מברטנורא מפרש, שהמדובר על בעל הבית, וכך הוא כותב: 'מי שיש לו כרי של טבל, אינו יכול להפריש עליו תרומה מלקט ושכחה ופאה שבידו, שאלו מתנות עניים הן ואינו יכול לתקן טבלו במתנות עניים.

והפקר - דכתיב (דברים יד) 'ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך', ממה שיש לך ואין לו אתה חייב ליתן, יצא הפקר שידך וידו שוין בו. **ולא ממעשר ראשון שנטלה תרומתו** - אין תורם ממנו תרומה גדולה על כרי של טבל שבידו. ואיצטריך לאשמועינן היכא שהקדימו בן לוי לכהן בשבליים, שהוא פטור מתרומה גדולה. ודוקא שנטלה תרומתו, אבל לא נטלה תרומתו יכול לתרום, דתניא בספרי 'מנין לבן לוי שרצה לעשות ממעשר ראשון שלו תרומה גדולה, מנין שעושה ת"ל (במדבר יח) 'כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה', מכאן שאם רצה לעשותו תרומה לאחרים עושה, יכול אף לאחר שנטלה תרומתו יהא עושה אותו תרומה לאחרים? ת"ל (שם) 'את מקדשו ממנו', בזמן שקדשו בתוכו הוא עושה אותו תרומה לאחרים, אין קדשו בתוכו אין עושה אותו תרומה לאחרים.

ולא ממעשר שני והקדש שנפדו - האי תנא סבר מעשר שני ממון גבוה הוא. והיכא דלא נפדו פשיטא דאינו יכול לתקן טבלו בממון של גבוה, אבל היכא דנפדו, סלקא דעתך אמינא דיכול לעשותן תרומה גדולה על טבלו. וכי תימא הא נמי פשיטא דחולין גמורים הוא, איצטריך היכא דהקדימו בשבליים, דפטור מתרומה גדולה, כדפרישית במעשר ראשון. והקדש שנפדה נמי איצטריך, כשהקדיש טבל ומדרו הגובר ואח"כ פדאו דפטור מן התרומה.

מן הפטור על החיוב - כגון מפירות שלא הביאו שליש שהן פטורין מן המעשרות, על הפירות שהביאו שליש שהן חייבין במעשרות. **ולא מן התלוש על המחבר** - דכתיב (שם) 'והרמותם ממנו', שלא יתרום מן התלוש על המחבר ולא מן המחובר על התלוש, דלשון הרמזה לא שייך אלא בתלוש, וממנו משמע שהתרומה והחולין שניהם שוין.

מן החודש על הישן - מפירות שנה זו על פירות שנה שעברה, ולא מפירות שנה שעברה על פירות שנה זו, דכתיב (דברים יד) 'היוצא השדה שנה שנה'. אבל שדה שעושה שני גרנות בשנה כגון שדה בית השלחין תורמים ומעשרים מזה על זה.

ולא מפירות הארץ על פירות חוצה לארץ - דכתיב (ויקרא כז) 'וכל מעשר הארץ מזרע הארץ', גלי קרא במעשר וה"ה לתרומה. וכן אין תורמין מפירות הארץ על פירות שבטוריא, ולא מפירות שבטוריא על פירות שבארץ.

אין תורמין מן הלקט ומן השכחה ומן הפאה עני שנטל לקט שכחה ופאה, אסור לו לתרום מהם על תבואה של טבל שיש לו, לפי שלקט שכחה ופאה פטורים מן התרומה ומן המעשר, ואין תורמים מן הפטור על החייב, והרב מברטנורא מפרש, שהמדובר על בעל הבית, וכך הוא כותב: 'מי שיש לו כרי של טבל, אינו יכול להפריש עליו תרומה מלקט ושכחה ופאה שבידו, שאלו מתנות עניים הן, ואינו יכול לתקן טבלו במתנות עניים שהרי הם לא שייכים לו **ומן ההפקר** וכן אין לתרום ממה שזכה מן ההפקר, לפי שהבא מן ההפקר פטור מן התרומה ומן המעשר, שכן במעשרות כתוב: ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך - יצאו לקט שכחה ופאה שיש גם ללוי חלק בהם, כגון אם הוא עני, וכן גם בהפקר הלוי יכול לזכות, נמצא שבמקרים אלו ידך וידו שווים בו, ולכן הם פטורים מתרומה ומעשרות, לפיכך אין תורמים מן ההפקר על תבואה החייבת בתרומה, **ולא ממעשר ראשון שנטלה תרומתו** שהופרשה ממנו תרומת מעשר לכהן, אע"פ שלא ניטלה ממנו תרומה גדולה, כגון שהקדים הלוי ליטול את מעשרו בשיבולים קודם שנטל ממנו הכהן תרומה גדולה, אין תורמים ממנו תרומה גדולה על תבואת טבל, שהואיל וקיבל הלוי את המעשר בשיבולים, היינו קודם שנתחייבה התבואה בתרומה, הרי הפקיעו מחיוב תרומה גדולה, והרי זה נחשב מן הפטור על החייב. ברם אם לא ניטלה תרומתו, יכול הוא לתרום, שהואיל והוא טבול לתרומת מעשר מותר לתרום ממנו תרומה גדולה, **ולא ממעשר שני והקדש שנפדו** אפילו נפדו, שאם לא נפדו ודאי שאין תורמים מהם, שאין אדם יכול לתקן תבואתו בממון גבוה (ממון של קודש), ולדעת התנא של משנתנו אף מעשר שני הוא ממון גבוה, אלא אפילו ממעשר שני והקדש שנפדו אין תורמים על הטבל, ואע"פ שלא הופרשה מהם תרומה, כגון בעניין מעשר שני, שהקדים להפריש את המעשר שני בשיבולים, או בעניין הקדש שהקדיש את התבואה בשיבולים ופדאה לאחר שנמרחה בידי גזבר ההקדש, שהואיל וע"י כך הפקיעם מן התרומה והמעשרות, אין תורמים מן הפטור על החייב, **ולא מן החיוב בתרומה על הפטור** מן התרומה, **ולא מן הפטור על החיוב** כגון מתבואה שלא הגיעה לשליש גידולה, שהיא פטורה מתרומה ומעשרות, על תבואה שכבר עברה את שליש גידולה, שהיא חייבת בתרומות ומעשרות, **ולא מן התלוש על המחבר** היינו שאין תורמים מן הפירות שכבר נתלשו, על הפירות שעדיין לא נתלשו ממקום גידולם, **ולא מן המחבר על התלוש** וכן להיפך שאין תורמים מהפירות שלא נתלשו על אלו שכבר נתלשו, לפי שנאמר: ראשית דגנך - דבר שמדגנים, היינו שאוספים בערימות, ומכאן שאין התבואה חייבת בתרומה אלא לאחר שנתלשה, **ולא מן החדש על הישן** אין תורמים מן הפירות של שנה זו על הפירות של השנה שעברה, **ולא מן הישן על החדש** מן הפירות של השנה שעברה על פירות של שנה זו, שכתוב: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה" - מלמד שאין מעשרין משנה לחברתה, ובתוספתא נכתב: 'ליקט ירק בערב ראש השנה עד שלא בא השמש, וחזר ולקט משבא השמש (היינו ע"י גוי), אין תורמים ומעשרין מזה על זה, מפני שזה חדש וזה ישן', ברם שדה שמצמיחה תבואה פעמיים בשנה, כגון שדה בית השלחים, תורמים ומעשרים מזה על זה, **ולא מפירות הארץ על פירות חוצה לארץ** אפילו על פירות של הארצות הסמוכות לארץ ישראל שהן חייבות בתרומה ומעשרות מתקנת נביאים או מתקנת חכמים, **ולא מפירות חוצה לארץ על פירות הארץ** שכתוב במעשר: "וכל מעשר הארץ מזרע הארץ", והוא הדין לתרומה, שאף המעשר נקרא תרומה, כמו שכתוב: "כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה". ובתוספתא שנו: 'אין תורמין מפירות ארץ ישראל על פירות סוריא, ולא מפירות סוריא על פירות ארץ ישראל' **ואם תרמו** כל אלו ששינו במשנתנו שאין תורמים מהם, אם תרמו - **אין תרומתן תרומה** יש מפרשים שהכוונה דווקא בתורם מן החייב על הפטור הגמור או להיפך, אבל התורם מחיוב של תורה על חיוב דרבנן או להיפך, מבואר דינו במסכת דמאי (ה, י-יא).

by Getty

[להצטרפות לקבוצת 2 משניות ליום לחץ](#)

[אתר ללימוד משניות ואמירת תהילים לפי שם הנפטר/ת \(קריאה/שמיעה\)](#)